

Hőségriasztás munkaidőben: jogok és kötelezettségek

A hőséggel kapcsolatban az országos tisztifőorvos jogszabályi felhatalmazás útján az alábbi fokozatokat adja ki:

I. fok: Figyelmeztető jelzés abban az esetben, ha **1 napig** a napi középhőmérséklet eléri vagy meghaladja a **+25°C**-ot.

II. fok: Riasztás, ha az előrejelzés szerint a középhőmérséklet várhatóan legalább **3 egymást követő napon** eléri (vagy meghaladja) a **+25°C**-ot.

III. fok: Riadó jelzés. Amennyiben várhatóan legalább **3 egymást követő napra** eléri (vagy meghaladja) a napi középhőmérséklet a **+27°C**-ot.

A hőség idején bevethető általános tanácsokról alábbi cikkeinkben olvashatnak:

Tanácsok hőség esetére várandós anyukáknak, kisgyermekes szülőknek

4 jó tanács időseknek a hőség hullámok idejére

Mi történik az autóban hőség idején?

Mit kell a munkáltatónak biztosítania?

A Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztályának felhívása alapján, hőség riadó elrendelése esetén **fokozott figyelmet kell fordítani a hőmunka okozta egészségkárosodások megelőzésére**, különösen a szabadtéren, tűző napon végzett fizikai munkák esetén (pl. útépítés, aszfaltozás, mezőgazdasági tevékenységek)

Szabadtéri munkavégzés

Szabadtéri munkavégzés esetén még fontosabb az előírások betartása, hiszen ilyenkor a meleg mellett az erős napsugárzásnak is ki vannak téve a dolgozók, fokozott a napszúrás, napégés veszélye. A 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM együttes rendelet alapján a munkáltatónak, szabadtéri munkahelyen történő munkavégzés során kötelessége biztosítani többek között azt, hogy védve legyenek a munkavállalók az időjárás különböző káros tényezőitől, mint például az erős UV sugárzástól. Ennek következtében akár az is előfordulhat, hogy kánikula esetén senkit **nem köteleznek a déli órákban közvetlen napfénynek kitett munkavégzésre**, azonban erről nincs konkrét jogszabály, tehát a munkáltató jóindulatától függ.

Figyelni kell a munkavállalók cseréjére is, azaz a munkát úgy kell megszervezni, hogy felváltva, rövid ideig tartózkodjanak a tűző napon, illetve a hőség és a napsugárzás szempontjából kritikusnak tekinthető napszakban (11-15 óra között) lehetőség szerint hűvösebb, árnyékos munkahelyen folyjon a munka. Ahol lehetséges, a szabadtéri munkaterületet árnyékolni kell (pl. sátorlap, ponyva alkalmazásával).

Zárt térben történő munkavégzés

A fenti rendelet helyiségek és terek hőmérsékletére vonatkozó pontja szerint a munkahelyünk egyes helyiségeiben egész idő alatt olyan hőmérsékletnek kell lennie, amelytől – munkától és fizikai megterheléstől függően – senki nem lesz rosszul, tehát a szervezet számára megfelelő.

Megfelelő hőmérséklet

A munka jellege	Meleg évszakban biztosítandó léghőmérséklet °C	Meleg évszakban biztosítandó effektív, illetve korrigált effektív hőmérséklet	Meleg évszakban biztosítandó maximálisan megengedhető effektív, illetve korrigált effektív hőmérséklet °C
Szellemi munka	21-24	20	31
Könnyű fizikai munka	19-21	19	31
Közepesen nehéz fizikai munka	17-19	15	29
Nehéz fizikai munka	15-17	13	27

Zárt munkahelyeken az alkalmazott légtechnikai berendezések, klímaberendezések hatékonyságáról a megszokottnál gyakrabban kell meggyőződni, ellenőrizni kell – szakember bevonásával – a rendeltetésnek megfelelő működőképességüket, gondoskodni kell a rendszeres műszaki karbantartásukról, tisztításukról, fertőtlenítésükről. A mesterséges szellőztető- és légkondicionáló berendezések nem megfelelő beállítása, működtetése és karbantartásának, tisztításának hiánya egészségkárosodások (pl. meghűlés, légúti fertőzések stb.) kiváltó oka lehet.

Függetlenül attól, hogy a munkavégzés szabadban vagy zárt térben történik

Védőital

Amennyiben a (K) EH, azaz a **korrigált effektív hőmérséklet** meghaladja a 24°C értéket, a munkáltatónak kötelessége alapesetben igény szerint, de **legalább fél óránként** védőitalt biztosítani, mely lehet:

1. 14-16°C-os ivóvíz
2. 14-16°C-os ízesített, alkoholmentes ital, mely vagy édesítőszerrel ízesített, vagy 4 súlyszázalékát nem haladhatja meg a cukortartalma.

Ösztönözni kell a dolgozókat arra, hogy sok vizet fogyasszanak – kb. 15-20 percenként egy pohárnyi hideg ivóvizet akkor is, ha nem érzik szomjasnak magukat. A verejtékezéssel elvesztett ásványi anyagokat a munkaközi szünetekben és a pihenőidő alatt kisebb étkezésekkel javasolt pótolni.

Pihenőidő

Munkaszervezéssel kell biztosítani, hogy a munkavégzés során **rendszeresen kerüljön pihenőidő beiktatásra**. A pihenőidőt lehetőleg a környezethez képest **hűvösebb, árnyékos helyen**, megfelelő ülőalkalmatossággal ellátott körülmények között töltsék el a dolgozók.

A munkaidőkeretben (pl. 12 órás beosztásban) dolgozó munkavállalók a hőségriasztás időszakában különösen nagy megterhelésnek lehetnek kitéve, amennyiben egymást követő napokon kell dolgozniuk és az éjszakai meleg miatt nincs lehetőség a szervezetük regenerálódására. Bár konkrét jogszabályi előírás nincs a munkaidőkeretben dolgozó munkavállalók esetében – hőségriasztás idején – a munkaszervezési intézkedésekre, de a munkavédelmi hatóság tapasztalatai és a korábbi években előfordult munkavállalói panaszok miatt a foglalkozás-egészségügyi szolgálat bevonásával javasolt a hőségriasztás idejére a munka-pihenési rend átütemezése, gyakoribb és hosszabb pihenőidők beiktatása.

24 °C felett óránként **legalább 5, legfeljebb 10 perces pihenőidőt** kell biztosítani a munkavállalók számára. Fontos megjegyezni, hogy **erre a pihenőidőre nem érvényesek a Munka törvénykönyvében lévő szabályok**, mert a kettő nem azonos. Azonban az is egy lényeges információ, hogy ha a munkavállaló, a munkaidő nagy részében, például 75-80 percen át nem végeztünk munkát, méghozzá azért, mert a hőségriadó miatt a megengedett munkaszünetet tartottuk, azt a munkáltató kizárólag rendkívüli munkaidőiben – tehát **pótlékfizetési kötelezettséggel** – pótolthatja.

Segíteni kell a munkavállalókat abban, hogy képesek legyenek **alkalmazkodni a hőséghez: az intenzív hőség első napjaiban lehetőség szerint rövidebb munkaperiódusokat és hosszabb munkaközi szüneteket tegyenek számukra lehetővé.** Ezt a folyamatot javasolt ismételtől előlről kezdeni, ha a dolgozó szabadságról tér vissza vagy a munkából egyéb okból maradt hosszabb-rövidebb ideig távol.

Egyéb rendelkezések

A munkavédelmi oktatás során a veszélyforrásokról és a szükséges megelőző intézkedésekről való tájékoztatás mellett fel kell készíteni a dolgozókat arra is, hogy felismerjék és kezelni tudják a hőség okozta túlzott igénybevétel és a hőguta

tüneteit. Fel kell hívni a munkavállalók figyelmét, hogy figyeljenek egymásra, bármilyen egészségi állapotukkal összefüggő panasz, rosszullét, valamint sérülés esetén a munkát azonnal hagyják abba, és igényeljük a munkahelyi elsősegélynyújtást vagy az orvosi ellátást.

A munka jellegére (pl. könnyű-, közepesen nehéz vagy nehéz fizikai munka) **és a dolgozók általános egészségi állapotára, tapasztalatára is tekintettel kell lenni az egyéni védőeszközök juttatásakor,** amelyhez a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosának véleményét is ki kell kérni. Figyelembe kell venni a munka-, védőruházat és egyéb védőeszközök viseléséből adódó többletmegeterhelést is.

Mindig legyen mobiltelefon a munkaterületen, ha segítséget kell hívni. A munkavállalók közül javasolt kijelölni olyan személyt, aki felügyeli a megelőző intézkedések betartását (pl. megfelelő folyadékpótlás, hűvösebb, árnyékos területen történő rendszeres pihenés), valamint az esetleges panaszok jelentkezését, az elsősegélynyújtás vagy az orvosi ellátás szükségességét.

*Forrás: Pénzügyminisztérium Munkavédelmi
Főosztály, CVonline.hu*